

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2022-359

26.4.2022

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Skader på bolig – unntak for skade som skyldes setninger – plutselig?

Sikrede oppdaget skade på sitt kjøkkengulv og meldte om skaden til selskapet. Før sikrede oppdaget skaden hadde en gangvei bak boligen blitt brukt som midlertidig omkjøringsvei. Selskapet rekvirerte firma R., som etter befaring bemerket at gangveien var underdimensjonert for anleggstransport. Ut fra R.s vurdering var skadeutviklingen fremdeles pågående, og skadeomfanget var derfor uavklart. Uten at R. konkluderte med bakenforliggende skadeårsak, ble det konstatert at skadene sannsynligvis kom av "setninger i støpt gulv på grunn", og at de observerte skadene var følgeskader av setninger. Selskapet avviste ansvar med den begrunnelse at skaden ikke hadde oppstått plutselig. Selskapet viste også til unntaket for skader som skyldes setninger. Sikrede anførte på sin side at setningsskader oppstår de to første årene etter oppføring, og ikke etter fjorten år slik tilfellet var i hans sak. Selskapet opprettholdt avslaget og innhentet en uttalelse fra firma R., hvor det ble vist til faglitteratur som fastslo at setninger ofte utvikler seg over lang tid. Nemnda kom til at skadene skyldtes setninger, og at de derfor ikke var dekningsmessige.

Saksfremstilling

Saken gjelder skader på bolighus oppstått utover sommeren og høsten 2021.

Fra vilkårene tilhørende sikredes Super Bygningsforsikring hitsettes:

4. Hvilke skader dekkes

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

(...)

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

UNNTATT ER:

(...)

- Skade som skyldes setninger, latente spenninger i bygningen, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, materialfeil, rust, korrosjon, annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon.

(...)

- Skade som består i svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger og lignende.

Den 18.7.21 meldte sikrede om skader på kjøkkengulvet. Det fremgår av skademeldingen som selskapet opprettet at det plutselig hadde smelt i gulvet, og at det hadde løsnet fliser. Det knirket også i gulvet i andre etasje.

Selskapet rekvirerte firma S. for å besiktige skaden:

Omlegging/oppgradering av kommunal kloak i (...) har ført til at Sykkelsti bak huset til kunde er brukt som omkjøringsvei via (...) og (...) i ca 2mnd. Ifølge kunde. Personbiler, lastebiler og maskiner har kjørt på Sykkelstien hver dag i denne perioden.

Deler av grunnen under Sykkelsti og inn under boligen på Kjøkken er leire. Det er ca 4m fra Sykkelsti til Yttervegg kjøkken.

Det er ikke gjort videre tiltak/utbedring med grunnforhold på Sykkelsti annet enn nytt toppdekke med asfalt før den ble tatt i bruk som omkjøringsvei.

(...)

Her vil det være behov for videre undersøkelser om det er settnings-skader mot Boligen og under Kjøkken som er årsak.

På dette tidspunktet var skadene begrenset til bom og løse fliser på kjøkkengulvet, i tillegg til knirk i trapp, gulv i andre etasje og yttervegger.

På bakgrunn av rapporten av slo selskapet dekning den 28.7.21 under henvisning til at skaden ikke hadde oppstått plutselig, men over tid. Selskapet viste videre til unntak for skade som skyldes setninger, svak konstruksjon og skade som består av riper, avskallinger m.m.

Etter henvendelse fra sikrede engasjerte selskapet likevel firma R. for ytterligere vurdering. Firma R. vurderte årsaken til skade slik i sin rapport opprettet 23.8.21:

Anleggsvirksomhet i nærområdet har medført bevegelser i grunnen, disse er pågående pr. nå.

Det har vært anleggsvirksomhet og graving for nye vannledninger i nedenforliggende (...).

Overliggende gangvei har vært brukt som midlertidig omkjøringsvei og er underdimensjonert for anleggs transport, mest sannsynlig har dette medført løft av innvendig gulv i FTs bolig. Det er etablert gatelys ved gang og sykkelvei, denne er ny asfaltert senhøsten 2020.

Grunnet skadenskompleksitet, bør det utføres stabilitetsvurderinger og GEO- tekniske undersøkelser, rundt FTs bolig og nærområdet. (...) kommune er varslet i sakensanledning

Det fremgikk for øvrig av rapporten at firma R. gjennom flere befaringer hadde konstatert merskader. Ifølge firma R. sto en på dette tidspunktet overfor alvorlige og omfattende skader på boligen som fortsatt var pågående. Skadeomfanget fremsto dermed som uavklart.

Det ble etter dette innhentet en ny vurdering fra firma R., som i rapport opprettet 8.9.21 ga følgende oppdaterte beskrivelse av årsaksforholdene:

Kompleks og sammensatt skadesak samt å finne årsak/bakenforliggende årsak som krever mer undersøkelse med inngrep for eksakt å konstatere årsak og bekenforliggende årsak.

Huset er bygget i 2008, og satt opp på delvis morene og boligen ligger under maringrense.

Her er flere faktorer som må sjekkes ut for med sikkerhet si noe om årsak(er) til skader.

1. Utvendig el-skap "nettskap" inn til boligen via grøft fra trafostasjon under gang og sykkelvei.

Er her tettet igjen med "leirpropp" for ikke å få oppsamlinger av vann som kan ha betydning til at "plate" på mark" har setningskader? Ved Trafostasjon sørvest for denne er område med oppstuvning av vann fra bekk som kan være med å påvirke grøft og vann mot FT bolig.

2. Mangelfull eller tilstrekkelig komprimert av tilfylte masser før isolering av grunn på grunn og støpt plate på mark?

3. Trafikken ovenfor FT bolig på gang og sykkelveien under anleggsperioden med tunge kjøretøy. Gang og sykkelveien som ikke er dimensjonert for slik trafikk kan ha påvirket grunn til (...) med setningskader?

4. Andre faktorer som kan ha påvirket og ført til setningskader på støpt plate på mark? Utskifting av VA anlegg i (...) som har "drenert" ut eller forandret drenerende masser, og har påvirket grunn i og rundt (...)?

Det fremgikk videre at takstmann hadde kontaktet Norges geologiske undersøkelse som oppga at de "ser ingen tendenser til bevegelse eller endring i bevegelse over tid". Avslutningsvis fremgikk at:

TM ønsker ikke å konkludere om årsak og bakenforliggende årsak, men kan konstatere at skader som har oppstått mest sannynelig kommer av at her er setninger i støpt gulv på grunn.

De skader som er observert er følgeskader av setninger på støpt plate på mark, og at "heng" på loft, vridning av limtretrager mellom stue og kjøkken i 1. etasjen, og bom i fliser i 1. etasjen og fliser som har røyst seg har sammenheng med setninger.

Selskapet vurderte etter dette saken på nytt, men opprettholdt avslaget 5.11.21. Det ble vist til tidligere påberopte unntak fra dekningen, og at årsaken fremdeles ble vurdert å være setninger under støpt plate på mark.

Sikrede klaget på avslaget 15.11.21 og viste blant annet til at han hadde fått opplyst fra fagfolk at setningsskader oppstår de to første årene etter oppføring og ikke etter fjorten år slik tilfellet var i hans sak. Sikrede var også uenig i at selskapet avslå dekning når det ikke kunne si hva årsaken til skadene var.

Selskapet innhentet etter dette en ny uttalelse fra firma R., som 17.11.21 viste til faglitteratur publisert i Byggforsk 711.401 om "Grunnforhold. Skader på småhus", hvor følgende fremkommer om utvikling av setninger:

Setninger kan komme raskt etter at bygget er oppført. Svært ofte, og spesielt når grunnen består av leire, utvikler imidlertid setninger seg over lang tid. Derfor kan det være vanskelig å klarlegge årsakene til skader forårsaket av setninger.

Kundeombudet i selskapet behandlet klagen 13.12.21 og sa seg etter en gjennomgang av sakens dokumenter enig med avslaget fra skadeoppgjørsavdelingen. Kundeombudet viste blant annet til at det var blitt gjort grundige undersøkelser som bygget opp under konklusjonen om at skadene hadde oppstått over tid.

Sikrede krever erstatning og anfører at fagfolk opplyser om at setningsskader oppstår to og ikke 14 år etter at et hus er oppført. Sikrede har snakket med takstmann D. som sier at setningsskade ikke oppstår etter så mange år uten at det skjer plutselige årsaker utenfor. Dette støttes av bygningsingeniør L. Sikrede reagerer også på at selskapet avslår dekning når det ikke kan si hva årsaken til skadene er. Det er ikke konkludert med setningsskader i de to første rapportene. Det er kun i den siste det er omtalt setningsskader og lagt til grunn at dette er mest sannsynlig. Sikrede meldte skaden med en gang den oppsto og har ikke sett at noe har skjedd tidligere verken innvendig eller utvendig.

Selskapet avviser ansvar og anfører at skadene ikke er dekningsmessige. Setningsskader faller utenfor de spesifiserte dekningsområdene, og skadene er i dette tilfellet uansett ikke omfattet av kaskodekningspunktet om "andre plutselige og uforutsette skader", jf. pkt. 4.6, siden de er oppstått over tid. Setningsskader er for øvrig unntatt fra dekning i henhold til pkt. 4.6 sjette strekpunkt. Etter strekpunkt åtte er også skade som består i svinn mv. unntatt. Vilkaårenes system tilsier altså at setningsskader faller utenfor forsikringen uavhengig av om de har oppstått plutselig eller ikke.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på bolig.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

Som det fremgår ovenfor, dekker selskapet alle "plutselige" skader, jf. punkt 4.6. Det er imidlertid gjort unntak for enkelte unntak. Dette gjelder blant annet for skade som skyldes setninger og utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Det samme gjelder skade som består i svinnsprekker, avskallinger mm.

Finansklagenemnda Skade har i en nylig uttalelse, FinKN 2021-407 (publisert på www.finkn.no), lagt til grunn at unntaket for "[s]kade som skyldes setninger" Ifs bygningsforsikring må forstås slik at:

Setningsskader er unntatt uansett årsak, og uansett om skadene inntreffer plutselig. Det har derfor ingen betydning om setningene skyldes forhold utenfor sikredes kontroll, og heller ikke om de oppsto "under et døgn". Begrepet plutselig er for øvrig i nemndspraksis forstått som skader i løpet av én dag og ikke et døgn. Slike skader er derfor ikke omfattet av forsikringen.

Hva som utgjør en setning er ikke definert i vilkårene. Ifølge Store norske leksikon forstås begrepet i geologisk forstand som:

... langsom sammensynkning i undergrunnen ved mekanisk belastning, for eksempel ved vekten av bygninger, eller ved landheving.

Sekretariatet besitter ikke byggeteknisk kompetanse, og må bygge sin vurdering av årsaksforholdene på de sakkyndige rapportene som er innhentet av partene i den enkelte sak.

Sekretariatet bemerker at selskapet som utgangspunkt ikke har noen plikt til å rekvirere og bekoste takstmann for å vurdere skaden. Vi viser til nemndas uttalelse i FinKN 2021-128 hvor:

Nemnda understreker at en forsikringsavtale er en avtale om å finansiere en skade. Selskapet har ikke plikt til å utrede skadeårsaken eller foreta andre ytelser i forbindelse med en skade selv om de ofte involverer seg i dette som en service overfor kundene.

I denne saken har selskapet likevel innhentet tre fagkyndige vurderinger.

I den første rapporten fra 21.7.21 har firma S. vurdert at det er behov for videre undersøkelser om setningsskader er årsak. I etterfølgende rapport fra 30.8.21 har firma R. beskrevet pågående bevegelser i grunnen, men ikke konkludert med hensyn til skadeårsak og anbefalt at det utføres stabilitetsvurderinger og GEO-tekniske undersøkelser. Heller ikke siste rapporten fra 8.9.21 fra R. konkluderes det med hensyn til årsak, men det pekes på flere mulige bakenforliggende årsaksfaktorer og konstateres at skadene mest sannsynlig har kommet av setninger i støpt gulv på grunn.

Det fremstår etter dette som overveiende sannsynlig at det dreier seg om setningsskader. Setningsskader er, som det fremgår ovenfor, unntatt fra dekning uansett årsak. Det vil si at det i henhold til vilkårene er uten betydning hva som er den bakenforliggende årsaken til at det er oppstått setninger, herunder om flere faktorer har spilt inn (samvirkende årsaker).

Vi har forståelse for at du står i en meget vanskelig situasjon med en bolig som er påført omfattende og alvorlige skade, med et pågående skadeforløp. Dessverre kan vi ikke se at forsikringsselskapet, ut fra foreliggende vilkår og rapporter, kan holdes ansvarlig for skadene.

Vi har ikke grunnlag for å overprøve de vurderingene i skaderapportene som er innhentet, og det er heller ikke fremlagt sakkyndig dokumentasjon som tilsier at konstateringen av at skadene mest sannsynlig har kommet av setninger, er feil. Det er i denne sammenheng ikke tilstrekkelig å referere til uttalelser fra navngitte fagfolk.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Vibeke Stiansen (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).